

ความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์ของนิสิตคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

DENTAL STUDENTS' COMMITMENT ON DENTAL PROFESSION WESTERN UNIVERSITY

ผู้วิจัย

ชิสา ตัณฑะกุล

สาขาวิชา การบริหารงานสาธารณสุข มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิราสิริ วีสิริสิริ

ดร.ธาวารี ชันสำโรง

หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชา การบริหารงานสาธารณสุข)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง เพื่อศึกษาความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์ของนิสิตคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น กลุ่มตัวอย่างคือ นิสิตคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น จำนวน 196 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ระหว่างวันที่ 19 สิงหาคม ถึง 2 กันยายน 2559 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ไคสแควร์ และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการศึกษาพบว่า นิสิตคณะทันตแพทยศาสตร์ส่วนใหญ่มีความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 84.2 และระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 15.8 ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p -value < 0.05) ได้แก่ทัศนคติต่อวิชาชีพทันตแพทย์ และความตั้งใจในการศึกษาวิชาชีพทันตแพทย์

ผลการศึกษาครั้งนี้ เสนอแนะให้คณะทันตแพทยศาสตร์ ส่งเสริมให้นิสิตคณะทันตแพทยศาสตร์ มีความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์เพิ่มขึ้น โดยการสร้างทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพทันตแพทย์ในด้านความภาคภูมิใจในวิชาชีพทันตแพทย์เนื่องจากเป็นวิชาชีพที่เป็นที่ยอมรับของสังคม และความตั้งใจในการศึกษาวิชาชีพทันตแพทย์ให้มากขึ้น

คำสำคัญ : ความผูกพันต่อวิชาชีพ นิสิตคณะทันตแพทยศาสตร์ ทัศนคติต่อวิชาชีพ ความตั้งใจในการศึกษา

Abstract

The objective of this cross-sectional survey study was to examine the commitment on dental profession and the factors that related to the commitment on dental profession of dental students in Western University. The samples of this study comprised totally 196 dental students in Western University. These samples were selected by using simple random sampling method. The instrument used for data collection was a questionnaire during the 19th August – the 2nd September 2016. The data were then analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, Chi – square analysis, and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient statistics. The results of the study indicated that the commitment on dental profession of most dental students was found at a high level accounted for 84.2% and followed by a moderate level accounted for 15.8% respectively. Referring to the factors that

related to the commitment on dental profession, they were statistically significant (p-value < 0.05) including the attitudes towards dental profession and the intention of the study on dental profession.

The results of this study suggested that the faculty of dentistry should encourage the dental students to have more commitment on dental profession by creating the positive attitudes towards dental profession as a proud profession that is socially acceptable and the intention of the study on dental profession increasingly.

Keywords : Commitment on Profession, Dental Students, Attitudes towards Profession, Intention of the Study

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของสภาวะเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสาร สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ส่งผลให้ตลาดแรงงานต้องการบุคลากรที่มีขีดความสามารถ โดยเฉพาะการให้บริการทางการแพทย์และคุณภาพทางด้านการศึกษาให้ได้ตามมาตรฐานทันตแพทยสภา ทั้งนี้เนื่องมาจากขณะนี้ทันตแพทย์ถือเป็นสาขาวิชาที่ขาดแคลน ในปี พ.ศ. 2557 กระทรวงสาธารณสุขระบุว่า บุคลากรทันตแพทยสภาครุฑของไทยมีจำนวนเพียง 6,384 คน และภาคเอกชน มีจำนวน 6,216 คน รวมทั้งประเทศมีจำนวน 12,600 คน (กรมอนามัย, 2558) ในขณะที่ทันตแพทยสภาได้คาดการณ์ความต้องการกำลังคนด้านทันตแพทย์ โดยใช้วิธี Service Target Approach พบว่าในปี พ.ศ. 2560 มีความต้องการทันตแพทย์จำนวน 17,999 คน (สำนักงานวิจัยและพัฒนากำลังคนด้านสุขภาพ, 2554) นิสิตทันตแพทย์จึงเป็นกำลังหลักของระบบบริการสุขภาพของประเทศ ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาเป็นองค์กรหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศ มีปณิธานเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพเพื่อตอบสนองทางด้านมาตรฐานวิชาชีพ และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2551 การผลิตนิสิตทันตแพทย์ที่มีคุณภาพ การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการให้บริการแก่นิสิต และสนับสนุนการเรียนรู้อัจฉริยะ เป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในแผนปฏิบัติงานคณะทันตแพทยศาสตร์ โดยจะเน้นในเรื่องการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ และมาตรฐานตามที่สภาวิชาชีพและวิชาการให้การรับรอง เนื่องจากวิชาชีพทันตแพทย์เป็นวิชาชีพที่ให้บริการแก่มนุษย์ ซึ่งได้รับการคาดหวังจากสังคมและผู้บริการว่าควรจะต้องแสดงบทบาทได้อย่างเหมาะสมตามคุณลักษณะของผู้ประกอบวิชาชีพทันตแพทย์ เพื่อประสิทธิภาพในการดูแลผู้ป่วย (คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น, 2557) แต่สิ่งสำคัญ คือ ความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์นับว่าเป็นการแก้ปัญหาการลาออกของนิสิตคณะทันตแพทยศาสตร์ เพราะความยึดมั่นผูกพัน เป็นสิ่งที่แสดงออกหรือเป็นตัวบ่งชี้ถึง ความรัก ความภาคภูมิใจ การยอมรับและยึดมั่นในจุดมุ่งหมายและอุดมการณ์ของวิชาชีพ อันเป็นผลให้นิสิตเต็มใจที่จะอุทิศกำลังกายและกำลังใจที่เข้าสู่การศึกษาอาชีพนั้นๆ อย่างมั่นใจแล้วจะไม่เปลี่ยนแปลงความตั้งใจ ดังนั้น ความผูกพันต่อสถาบันการศึกษาก็เป็นประเด็นที่ควรให้ความสนใจเพราะความผูกพันต่อสถาบันของนิสิตจะเป็นตัวแปรที่ใช้พยากรณ์การคงอยู่ในสถาบันจนสำเร็จการศึกษาต่อไปในอนาคต

อย่างไรก็ตาม คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ได้ประสบปัญหาการลาออกหรือย้ายสถาบันการศึกษา และลาพักการศึกษา โดยข้อมูลรายงานสถิติจำนวนนิสิตทั้งหมด ณ ปี พ.ศ. 2558 พบว่า นิสิตลาพักการศึกษาจำนวนรวมทั้งสิ้น 10 คน และ ลาออกหรือย้ายสถาบันการศึกษา จำนวนรวมทั้งสิ้น 202 คน จากจำนวนนิสิตทั้งหมดรวมทั้งสิ้น 618 คน (สำนักงานทะเบียนมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น, 2558) ดังนั้นหากมหาวิทยาลัยเวสเทิร์นสามารถทำให้นิสิตมีความผูกพันมากเท่าใด ก็จะทำให้นิสิตมีความปรารถนา

ที่จะอยู่ศึกษาในคณะทันตแพทยศาสตร์มากขึ้น และมีปัจจัยหลายประการที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์ อาทิเช่น การมีทัศนคติเชิงลบต่อการศึกษาวิชาชีพทันตแพทย์ และนิสิตขาดความตั้งใจในการศึกษา หรือเกิดความไม่มุ่งมั่นในการศึกษา เนื่องจากทางมหาวิทยาลัยยังไม่มีการศึกษาวิจัยเพื่อทราบถึงทัศนคติต่อวิชาชีพทันตแพทย์ ความตั้งใจในการศึกษา และความผูกพันของนิสิตที่มีต่อวิชาชีพทันตแพทย์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์ของนิสิตคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการศึกษาคณะทันตแพทยศาสตร์ที่เน้นการปลูกฝังให้นิสิตมีความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์ของนิสิตคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

กรอบแนวความคิดในการทำวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์ของนิสิตคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวความคิดบนพื้นฐานแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยตัวแปรตามใช้แนวคิดความยึดมั่นผูกพันของ เมเยอร์ เอลเลน และสมิท (Meyer, Allen & Smith, 1993) ประกอบด้วย ความผูกพันด้านจิตใจ ความผูกพันด้านการคงอยู่ และความผูกพันด้านบรรทัดฐาน ตัวแปรอิสระคือ ปัจจัยส่วนบุคคล ทัศนคติต่อวิชาชีพทันตแพทย์ และความตั้งใจในการศึกษาวิชาชีพทันตแพทย์

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง กลุ่มตัวอย่างคือนิสิตคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น จำนวน 196 คน จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายระหว่างวันที่ 19 สิงหาคม ถึง 2 กันยายน 2559 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้สร้างขึ้นและดัดแปลงจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล จำนวน 5 ข้อ ส่วนที่ 2 ทัศนคติต่อวิชาชีพทันตแพทย์ จำนวน 15 ข้อ ส่วนที่ 3 ความตั้งใจในการศึกษาวิชาชีพทันตแพทย์ จำนวน 15 ข้อ และส่วนที่ 4 ความผูกพันต่อวิชาชีพ จำนวน 15 ข้อ แล้วนำไปหาความตรงเชิงเนื้อหา โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เป็นผู้พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของเนื้อหา แล้วหาค่า ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วหาค่าความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยทัศนคติต่อวิชาชีพทันตแพทย์ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.734 ความตั้งใจในการศึกษาวิชาชีพทันตแพทย์ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.757 และความผูกพันต่อวิชาชีพ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.864 จากนั้น ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและไคสแควร์

ข้อพิจารณาด้านจริยธรรมการวิจัย

โครงการวิจัยเรื่องนี้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัย เวสเทิร์น เมื่อวันที่ 4 เดือนสิงหาคม พ.ศ.2559 ตามรหัสโครงการเลขที่ HE-WTU542590 เอกสารรับรอง เลขที่ WTU 2559-0046

ผล/สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.9 กลุ่มตัวอย่างมีอายุอยู่ระหว่าง 18 – 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.0 โดยมีอายุเฉลี่ย เท่ากับ 21.21 ปี อายุต่ำสุดเท่ากับ 18 ปี และอายุสูงสุดเท่ากับ 36 ปี กลุ่มตัวอย่างมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.0 กลุ่มตัวอย่างอยู่ชั้นปีที่ 3 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.6 รองลงมา กลุ่มตัวอย่างไม่เคยฝึกปฏิบัติมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 64.3

2. ทักษะติดต่อวิชาชีพทันตแพทย์ พบว่า นิสิตทันตแพทย์มีทัศนคติต่อวิชาชีพทันตแพทย์ อยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.6 รองลงมาระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 47.4 และไม่พบระดับน้อย

3. ความตั้งใจในการศึกษาวิชาชีพทันตแพทย์ พบว่า นิสิตทันตแพทย์มีความตั้งใจในการศึกษาวิชาชีพ ทันตแพทย์อยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 78.1 รองลงมาระดับมากคิดเป็นร้อยละ 18.9 และระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 3.1

4. ความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์ พบว่า ผลการศึกษาพบว่า นิสิตทันตแพทย์มีความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 84.2 และระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 15.8 ความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์รายด้านเรียงตามลำดับได้แก่ 1) ด้านจิตใจ ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 82.7 และระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 17.3 2) ด้านการคงอยู่ ส่วนใหญ่ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 80.1 และระดับ ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 19.9 และ 3) ด้านบรรทัดฐาน ส่วนใหญ่ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 89.3 รองลงมา ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 10.7 และไม่พบระดับน้อย (ดังตาราง 1)

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์ จำแนกเป็นรายด้าน (n=196)

ระดับความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์	ระดับมาก	ระดับปานกลาง
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ภาพรวม	165 (84.2)	31 (15.8)
ด้านจิตใจ	162 (82.7)	34 (17.3)
ด้านการคงอยู่	157 (80.1)	39 (19.9)
ด้านบรรทัดฐาน	175 (89.3)	21 (10.7)

5. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์ของนิสิตคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ด้วยสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและไคสแคว์ พบว่า ทักษะติดต่อวิชาชีพทันตแพทย์ ($r = 0.605$) และความตั้งใจในการศึกษาวิชาชีพทันตแพทย์ ($r = 0.349$) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) ในขณะที่ทัศนคติปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ภูมิลำเนา ระดับชั้นการศึกษาในปัจจุบัน และการฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการทันตกรรมกับความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์ ไม่มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อวิชาชีพ ทันตแพทย์ (ดังตาราง 2 และ 3)

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ภูมิภาค ภูมิลำเนา ระดับชั้นการศึกษาในปัจจุบัน และการฝึกปฏิบัติใน ห้องปฏิบัติการทันตกรรมกับความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์ วิเคราะห์ด้วยค่าไคสแควร์ (n=196)

ตัวแปร	ความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์		p-value
	มาก	ปานกลาง	
เพศ			
ชาย	44 (77.2)	13 (22.8)	0.086
หญิง	121 (87.1)	18 (12.9)	
ภูมิลำเนา			
กรุงเทพมหานคร	37 (84.1)	7 (15.9)	0.152
ภาคกลาง	41 (77.4)	12 (22.6)	
ภาคเหนือ	14 (73.7)	5 (26.3)	
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	51 (92.7)	4 (7.3)	
ภาคใต้	22 (88.0)	3 (12.0)	
การฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการทันตกรรม			
เคย	33 (22.0)	110 (78.0)	0.977
ไม่เคย	5 (20.0)	20 (80.0)	

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุ ระดับชั้นการศึกษา ทักษะต่อวิชาชีพ และความตั้งใจในการศึกษา กับความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์ วิเคราะห์ด้วยสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (n=196)

ตัวแปร	ความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์	
	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	p-value
ปัจจัยส่วนบุคคล		
อายุ	-0.082	0.252
ระดับชั้นการศึกษาในปัจจุบัน	-0.073	0.307
ทักษะต่อวิชาชีพทันตแพทย์	0.605	< 0.001*
ความตั้งใจในการศึกษาวิชาชีพทันตแพทย์	0.329	< 0.001*

*ค่า p-value <0.05

อภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์ของนิสิต คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

ความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์ของนิสิตคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น พบว่า นิสิตส่วนใหญ่มีความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์ในภาพรวมระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 84.2 รองลงมาคือระดับ ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 15.8 สามารถอธิบายได้ว่า นิสิตมีความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์มาก โดยเฉพาะความภูมิใจในวิชาชีพทันตแพทย์ สามารถอุทิศตนในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ และเห็นว่าวิชาชีพทันตแพทย์เป็นที่ยอมรับของสังคม ดังนั้น ความผูกพันต่อวิชาชีพเป็นความปรารถนาของบุคคลในวิชาชีพมีความสำคัญต่อพฤติกรรมที่แสดงออก และเป็นแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธิดา เรื่องเพ็ง (2550) ที่พบว่า ความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพของพยาบาลประจำการโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม อยู่ในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของวีชรา ขาวผ่อง (2556) ที่พบว่า ความตั้งใจคงอยู่/ผูกพันในงานวิชาชีพพยาบาล โรงพยาบาลเอกชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์ของนิสิตคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ในรายด้าน มีรายละเอียดดังนี้ ความผูกพันด้านจิตใจ พบว่า คิดเป็นร้อยละ 82.7 รองลงมา ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 17.3 และไม่พบระดับน้อย สามารถอธิบายได้ว่า นิสิตมีความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์ด้านจิตใจมาก มีความรู้สึกภาคภูมิใจที่ตนเองได้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของวิชาชีพทันตแพทย์ โดยวิชาชีพทันตแพทย์มีคุณค่าและมีความหมายสำหรับตน ดังนั้นเมื่อนิสิตตอบสนองต่อคุณค่าของวิชาชีพทันตแพทย์ ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกผูกพันทางด้านจิตใจ มีความพึงพอใจ และนำไปสู่ความผูกพันในวิชาชีพทันตแพทย์ต่อไปด้านจิตใจอยู่ใน ระดับมาก ความผูกพันด้านการคงอยู่ ส่วนใหญ่ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 80.1 รองลงมา ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 19.9 และไม่พบระดับน้อย สามารถอธิบายได้ว่า นิสิตมีความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์ด้านการคงอยู่มาก เนื่องจากนิสิตรับรู้วิชาชีพทันตแพทย์เป็นที่ยอมรับของสังคม และมีความมั่นคง ความผูกพัน ด้านบรรทัดฐาน ผลการศึกษาพบว่าความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์ของนิสิตมีความผูกพันด้านบรรทัดฐาน ส่วนใหญ่ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 89.3 รองลงมา ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 10.7 และไม่พบระดับน้อย สามารถอธิบายได้ว่า นิสิตมีความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์ด้านบรรทัดฐานมากเนื่องจาก ความจงรักภักดีและยอมอุทิศตนให้กับวิชาชีพทันตแพทย์เป็นบรรทัดฐานภายในจิตใจของนิสิตที่ต้องการทำให้การศึกษาในวิชาชีพทันตแพทย์บรรลุเป้าหมาย นิสิตที่มีความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์จะเต็มใจที่จะปฏิบัติงานตามบรรทัดฐานและกฎเกณฑ์ของวิชาชีพ เพื่อช่วยให้วิชาชีพบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดกิจกรรมและพฤติกรรมไว้แล้ว สอดคล้องกับงานวิจัยของวิชชุลดา อมรสิน (2552) ที่พบว่า ผู้สอบบัญชีภาษีอากรในประเทศไทย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความผูกพันต่อวิชาชีพ ด้านจิตใจ ด้านการ คงอยู่ และด้านบรรทัดฐานอยู่ในระดับมาก

ส่วนปัจจัยที่มีความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์ของนิสิตคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ได้แก่ทัศนคติต่อวิชาชีพทันตแพทย์ และความตั้งใจในการศึกษาวิชาชีพทันตแพทย์ สามารถอธิบายได้ดังนี้

ทัศนคติต่อวิชาชีพทันตแพทย์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์ สามารถอธิบายได้ว่า นิสิตมีทัศนคติต่อวิชาชีพทันตแพทย์มาก โดยเฉพาะประเด็นวิชาชีพทันตแพทย์มีประโยชน์ต่อสังคม มีเกียรติ และเป็นวิชาชีพที่มีความรับผิดชอบสูง ซึ่งส่งผลต่อความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์ ดังนั้นนิสิตส่วนใหญ่มีการแสดงออก มีความรู้สึก หรืออารมณ์จากสภาพจิตใจได้ตอบในด้านดีต่อ

วิชาชีพทันตแพทย์ โดยอิทธิพลต่อความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์จะได้ผลดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับทัศนคติต่อวิชาชีพทันตแพทย์ หากนิสิต มีทัศนคติที่ดีย่อมแสดงออกมาในทางสนับสนุนหาเหตุผลมายืนยันถึงคุณค่าให้คนอื่นเห็นด้วย แต่ถ้าทัศนคติไม่ดีก็จะคัดค้านต่อต้าน และมีพฤติกรรมตรงกันข้าม สอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรภรณ์ กล้าหาญ (2550) ที่พบว่า ความสำเร็จในวิชาชีพ และความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลสังกัดกรมการแพทย์ เขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันในวิชาชีพ

ความตั้งใจในการศึกษาวิชาชีพทันตแพทย์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์ สามารถอธิบายได้ว่า นิสิตมีความตั้งใจในการศึกษามาก โดยเฉพาะประเด็นความพยายามอย่างเต็มที่ เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการศึกษา การส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามกำหนดตลอดจนการ ไม่เดินเข้าและออกห้องขณะอาจารย์สอนบ่อยๆ ซึ่งส่งผลต่อความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์ ดังนั้นการวางแผนการศึกษาเพื่อความก้าวหน้าในวิชาชีพ มีเป้าหมายในการทำงาน โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคใดๆ ทำให้เกิดความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงานและพัฒนาศักยภาพตนเอง เพื่อผลิตผลงานที่มีคุณค่าเป็นที่ยอมรับ เกิดความก้าวหน้าในการศึกษาวิชาชีพ และความสำเร็จต่อวิชาชีพ เป็นการแสดงออกถึงความตั้งใจที่จะกระทำเพื่อตนเองและสถาบัน ส่งผลต่อความผูกพันต่อวิชาชีพที่สามารถใช้พยากรณ์การคงอยู่หรือลาออกจากสถาบันได้ กล่าวคือถ้านิสิตมีความผูกพันต่อวิชาชีพสูงมีแนวโน้มที่จะคงอยู่ในสถาบันก่อนที่จะสำเร็จการศึกษา (Neumann, 1984) โดยอิทธิพลต่อความผูกพันของนิสิตต่อวิชาชีพทันตแพทย์ จะได้ผลดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับความตั้งใจในการศึกษาของนิสิต สอดคล้องกับงานวิจัยของ นงพิมล นิมิตรอนันท์ และทินกร จังหาร (2555) ที่พบว่า นักศึกษาพยาบาล คณะวิทยาศาสตร์สุขภาพและพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน ส่วนใหญ่มีเจตคติในเชิงบวกในการตั้งใจเรียนให้สำเร็จเพื่อประกอบวิชาชีพตามที่ตั้งใจไว้ แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสมใจ วิจิฎกุล และสุวรรณา เจริญสุข (2557) ที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตลอดหลักสูตรของบัณฑิตพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากบัณฑิตขาดการตั้งใจในการศึกษาและปฏิบัติงานด้านการพยาบาล และไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับสมรรถนะการปฏิบัติการพยาบาล

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ควรกำหนดนโยบายเรื่องการณรงค์เกี่ยวกับความผูกพันต่อวิชาชีพ ทันตแพทย์ โดยบูรณาการร่วมกับแผนปฏิบัติงานคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น เพื่อกระตุ้นให้การดำเนินงานด้านกิจกรรมที่สนับสนุนให้นิสิตมีความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ควรกำหนดแนวทางในการเสริมสร้างทัศนคติและความตั้งใจเรียนในการศึกษาวิชาชีพทันตแพทย์ และพัฒนาเป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ การสร้างบรรยากาศในเรียนและการปฏิบัติงานด้านวิชาชีพทันตแพทย์ ตลอดจนสร้างเสริมประสบการณ์ที่ดีในวิชาชีพทันตแพทย์อย่างต่อเนื่อง เพื่อก่อให้เกิดความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์ในอนาคตต่อไป

ข้อเสนอแนะการนำผลวิจัยไปประยุกต์ใช้

1. คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น นำผลการวิจัยที่ได้ไปจัดทำหลักสูตรการพัฒนาความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์ ในด้านจิตใจ ด้านการคงอยู่ และด้านบรรทัดฐาน เพื่อให้บัณฑิตคณะทันตแพทยศาสตร์เกิดความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์ต่อไป

2. คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น นำผลการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์ ได้แก่ ทศนคติต่อวิชาชีพทันตแพทย์ และความตั้งใจในการศึกษามาจัดทำมาตรฐานการในการเสริมสร้างความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์ เพื่อให้บัณฑิตมีความคิดเชิงบวก สามารถเผชิญต่อความเครียด และความเหน็ดเหนื่อยจากการเรียน ซึ่งก่อให้เกิดความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์มากขึ้นในโอกาสต่อไป

3. คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ทหาวิธีการสร้างแรงจูงใจและความตั้งใจเรียน เนื่องจากนิสิตใช้เวลาอ่านหนังสือและค้นคว้าเรื่องการเรียนรู้ได้ไม่นานก็รู้สึกเบื่อ และนิสิตมักคุยกับเพื่อนในเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับการเรียน โดยการจัดกิจกรรมเสริมให้นิสิตนำประเด็นในการเรียนการสอนที่สนใจ แลกเปลี่ยนกับเพื่อนๆ โดยมีการให้รางวัลสนับสนุน หรือเปิดโอกาสให้นิสิตได้ร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อดึงความรู้ที่มีในตัวนิสิตมาใช้ประโยชน์ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยในรูปแบบกึ่งทดลองกับกลุ่มนักศึกษาทันตแพทย์แต่ละชั้นปี เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมพัฒนาความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น โดยนำเอาแนวทางในการสร้างทศนคติเชิงบวกต่อวิชาชีพทันตแพทย์ และความตั้งใจในการศึกษาวิชาชีพทันตแพทย์ มาจัดกิจกรรมให้เกิดการพัฒนาความผูกพันต่อวิชาชีพให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

2. ควรมีการศึกษาวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล และวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์ ซึ่งได้แก่ ทศนคติต่อวิชาชีพทันตแพทย์ และความตั้งใจในการศึกษา เพื่อให้ได้ปัญหาเชิงลึกมากยิ่งขึ้น

3. ควรมีการศึกษาวิจัยความผูกพันต่อวิชาชีพทันตแพทย์ในมหาวิทยาลัยอื่นๆ เพื่อนำผลที่ได้มาพัฒนาปรับปรุงการให้บริการด้านการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการของนิสิตที่มาจากภูมิภาคต่างๆ

บรรณานุกรม

กรมอนามัย. (2558). รายงานบุคลากรด้านทันตสาธารณสุข พ.ศ. 2557. กลุ่มงานพัฒนาระบบทันตสาธารณสุข สำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงสาธารณสุข. (ออนไลน์)สืบค้นhttp://www.anamai.ecgates.com/public_content/files/001/0000953_1.pdf เข้าถึงวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2559

คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น.(2557). แผนปฏิบัติงานคณะทันตแพทยศาสตร์ พ.ศ. 2557. คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น.

นงพิมพ์ นิมิตอนันท์ และ ทินกร จังหาร. (2555). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล คณะวิทยาศาสตร์สุขภาพและพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน. วารสารพยาบาลทหารบก; 13 (2): 60 - 71.

พัฒนารักษ์ กล้าหาญ. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคความผูกพันในวิชาชีพกับความสำเร็จในวิชาชีพของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลสังกัดกรมการแพทย์ เขตกรุงเทพมหานคร. พยาบาลศาสตร์บัณฑิต. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วิชุลดา อมรสิน. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันต่อวิชาชีพกับความสำเร็จในการทำงานของผู้สอบบัญชีภาษีอากรในประเทศไทย. บัญชีมหาบัณฑิต. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วัชรรา ขาวผ่อง. (2556). ปัจจัยทำนายความพึงพอใจในงานและความตั้งใจคงอยู่ในงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลเอกชน ภาคตะวันออก. พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมใจ วินิจกุล และสุวรรณา เจริญสุขวงศ์. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กับสมรรถนะการปฏิบัติการพยาบาลของบัณฑิตพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์เกษียรวิทยาลัย. วารสารเกษียรวิทยาลัย; 21 (2): 113-125.
- สุธิดา เรืองเพ็ง. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้มแข็งอดทน การสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชากับความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพของพยาบาลประจำการโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม. พยาบาลศาสตรบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานวิจัยและพัฒนากำลังคนด้านสุขภาพ. (2554). กำลังคนด้านสุขภาพ: ที่เป็นมา เป็นอยู่ และจะ เป็นไป. สำนักงานวิจัยและพัฒนากำลังคนด้านสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข. กรุงเทพมหานคร: พรินท์แอมมี่.
- สำนักงานทะเบียน มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น. (2558). สถิตินักศึกษาคณะทันตแพทย์ ณ ปี พ.ศ. 2558. สำนักงานทะเบียน มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น.
- Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*; 50(2): 179-211.
- Good, C.V. (1973). *Dictionary of education* (3rd ed.). New York: McGraw-Hall Book Company Inc.
- Meyer, J.P., Allen, N.J., & Smith, C.A. (1993). Commitment of organizations and occupations: extension and test of a three-component conceptualization. *Journal of Applied Psychology*; 78(4): 538-551.
- Neumann, Y. & Neumann, L. (1984). Equity theory and students' commitment to their university. *Research in Higher Education*; 20: 269-280.